

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ, ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστάμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεὶς παρὰσχόν εἰς τὴν χάριν ἡμῶν ἀπαρτίαις καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, ὡς ἀνάγνωσμα ἁριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ

Ἑξωτερικῶς

Ἑξωτερικῶς

Ἑβδομα	δρ. 16.—	Ἑβδομα	δρ. 25.—
Ἑξαμήνιος . . .	8,50	Ἑξαμήνιος . . .	13.—
Τριμήνιος . . .	4,50	Τριμήνιος . . .	7.—

ΑΜΕΡΙΚΗΣ (μόνον ἑτησίαι) δολλάρια 4.

ΕΒΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΑΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΑΡΥΤΗΣ — ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐν Ἀθήναις, 4 Ἰουνίου 1922

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουμένης μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὅδὸς Ἐδριπιδίου ἀρ. 88 παρὰ τὸ Βασιλικόν

Ἔτος 44ον. — Ἀριθ. 27

ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΤΗΣ ΜΑΥΡΗΣ ΜΑΣΚΑΣ

[Μυθιστόρημα ὑπὸ Jules Chancel.]

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ' (Συνέχεια)

Ἐξαφνα τρία δειλὰ χτυπήματα ἀκούστηκαν σ' αὐτὴ τὴν πόρτα. Ἀμέσως ὁ αὐτοκράτωρ σηκώθηκε μόνος του ν' ἀνοίξῃ καὶ μπήκε ὁ μικρὸς πρίγκηψ, μετὰ τὴν στολὴ τῆς ἱππασίας ἀκόμη, μετὰ τὰς γαμπίτσας του σφιγμένες μέσα στὶς κίτρινες πέτσινες γκέτες καὶ μετὰ τὸ καμτσίκι στὸ χέρι.

Ὁ Ναπολέων Γ' σήκωσε τὸ γιό του στὰ χέρια του καὶ τὸν φίλησε μετὰ στοργή. Ἡ μορφή του, ποὺ μόλις πρὸ ὀλίγου ἦταν κουρασμένη, αὐστηρὴ καὶ λυπημένη, τώρα ἔλαμπε.

— Λουδοβίκε, εἶπε στὸ παιδί μετὰ φωνὴ γεμάτη χαρὰ, περιμένα ἀνυπόμονα νάρθῃς νὰ με καλημερίσῃς, γιατί σου ἔχω ετοιμάσει μιὰν ἐκπληξή.

— Τί ἐκπληξή, παπάκη μου; ρώτησε τὸ παιδί, κοιτάζοντας γύρω του μετὰ δилέμμα ἀναμμένο ἀπὸ περιέργεια.

Ὁ Ναπολέων, ἀφοῦ ἔκαμε τὸ παιδί νὰ περιμένῃ λίγο, ὕστερα γύρισε στὸ γραμματεῖα του ποῦ, ὄρθιος μπρὸς στὸ τραπέζι, περίμενε τὸ τέλος αὐτῆς τῆς οἰκογενειακῆς σκηναίης, καὶ τοῦ εἶπε:

— Πιερρί... διατάξτε. σὰς παρακαλῶ, νὰ φέρον ἀμέσως τὸν ὠραῖο μηχανοκίνητο καραγκιόζη, ποὺ χτὲς δρᾶδν εἶδαμε τὰ κατορθώματά του καὶ ποὺ τὸν ἀγόρασα γιὰ νὰ τὸν χαρίσω στὸ γιό μου.

Ὁ γραμματεὺς ἐγύρισε καὶ, δείχνοντας μετὰ τὸ δάχτυλο στὸν αὐτοκράτορα τὸ μεγάλο κουτί, ποὺ τὸ εἶχε ἰδεῖ ὅταν ἐμπήκε στὸ γραφεῖο, εἶπε:

— Μεγαλειότατε, ἰδοὺ τὸ κουτί.

Ὁ μικρὸς Διάδοχος χτύπησε τὰ χέρια.

— ὦ! ὦ! ἔκαμε δόστε μού τον... καλέ μου κύριε Πιερρί, δόστε μού τον γρήγορα τὸν ὠραῖο καραγκιόζη!

Ὁ γραμματεὺς ἀνοίξε τὸ κουτί, ἐβγαλε τὸν καραγκιόζη καὶ τὸν ἔστησε μπρὸς στὸ παιδί.

Βλέποντας ἀπὸ κοντὰ τὸ ὠραῖο αὐτὸ παιγνίδι, ποὺ ἦταν μεγάλο συν κ' αὐτόν, ὁ Λουδοβίκος ἄφησε νὰ ξεσπάσῃ ἡ χαρὰ του καὶ ὁ θαυμασμός του.

— Τρέχω νὰ τὸ δείξω τῆς μαμᾶς, ἐ-

φώναξε. Κι' ὕστερα θὰ τὸν βάλουμε νὰ περπατήσῃ.

Ὁ αὐτοκράτωρ ὑπήκουσε σ' αὐτὴ τὴν ἐπιθυμία. Φώναξε ἕναν ἀπ' τοὺς λακέδες ποὺ στεκόνταν πάντα στὸ διπλανὸ δωμάτιο, ὥστε νὰ τὸν ἀκούει ἅμα τοὺς φωνάζῃ, καὶ τοῦ εἶπε:

— Πήγαινε αὐτὸ τὸ παιγνίδι στὴ Μεγαλειότητι.

Ὑστερα πήρε τὸ παιδί ἀπ' τὸ χέρι γιὰ νὰ πάῃ μαζί του στὴν αὐτοκράτειρα καὶ ν' ἀπολαύσῃ τὴν χαρὰ του.

— Πιερρί, εἶπε βγαίνοντας μαζί μετὰ τὸ παιδί, θὰ σὰς ξαναἰδῶ μετὰ τὸ συμβούλιο... Περιμένοντάς με, τελειώσατε τὸ ταχυδρομεῖο.

Καὶ βγήκε.

Μόλις ὁ γραμματεὺς ἔμεινε μόνος του στὸ γραφεῖο, σκέφθηκε μιὰ στιγμή μετὰ ἀνῆσυχον ὅπως καὶ ὕστερα τράβηξε τὸ κορδόνι ἐνὸς κουδουνιοῦ.

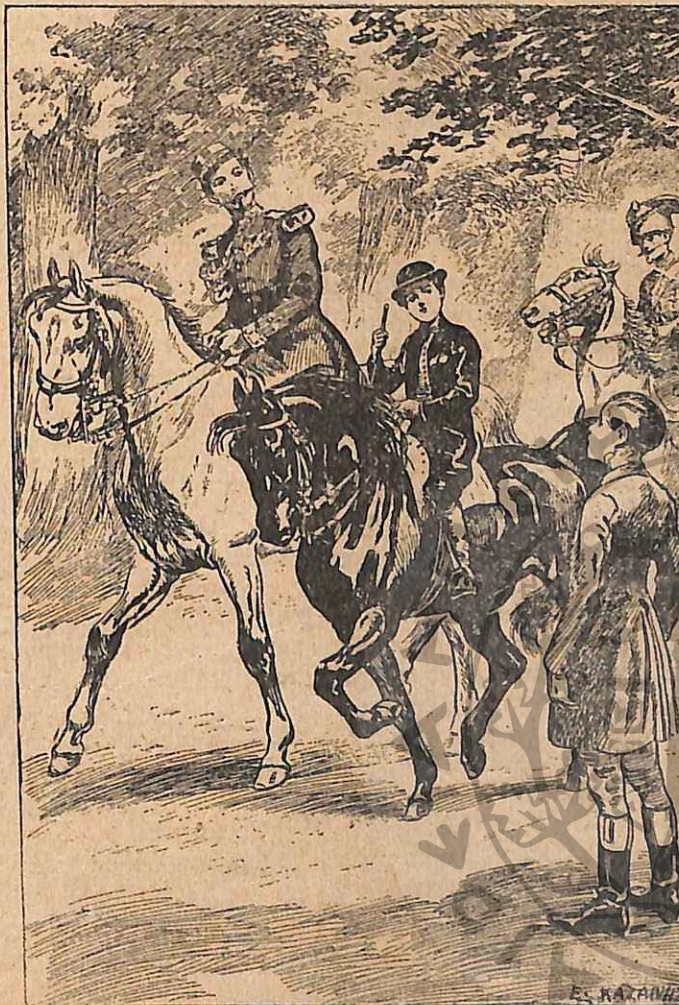
Ἀμέσως ἕνας γέρος κλητήρας μετὰ γκριζὰ μαλλιά παρουσιάστηκε.

— Τί ἀπόκαμες λοιπόν, καλέ μου Ἰωσή; ρώτησε ἀνυπόμονα ὁ Πιερρί... τὴ βρήκες τὴν κασσετίναν;

— Ὁχι, κύριε γραμματεῖ, ἀπάντησε ὁ κλητήρας. Σύμφωνα μετὰ τὰς διαταγὰς σας, ἐψάξα κρυφὰ σ' ὅλο τὸ παλάτι, μὰ δὲ βρήκα τίποτα.

Ὁ γραμματεὺς κούνησε τὸ κεφάλι.

— Ὁρίσμενος, ἔγινε αὐτὸ ποὺ λέω ἐγώ: Τὴν κασσετίναν τὴν πήρε ἡ αὐτοκράτειρα... μόνον αὐτὴ μποροῦσε νὰ εἰσχωρήσῃ μέσα σ' αὐτὸ τὸ γραφεῖο... Τώρα κάμποσον καιρὸ τὴν ἔχω μωριστὴ ποὺ ἔρχεται συχνὰ καὶ φάχνει τὴν ἀλληλογραφία τοῦ αὐτοκράτορος. Εὐτυχῶς ποὺ ὁ Μεγαλειότατος δὲν ἀντελήφθη τὴν ἐξαφάνισιν τῆς κασσετίναν. Τοῦ διάβασα τὸ πρῶνὸ ταχυδρομεῖο ἀντὶ γιὰ τὸ βραδυνὸ

Ὁ Διάδοχος ἐχαιρέτησε τὸν Φρέδο μ' ἕνα κίνημα τοῦ καμτσίκου του. (Σελ. 203, στ. α'.)

και το πράγμα εύκολα σκεπάστηκε.
Ο κλητήρας δεν απάντησε τίποτα
σ' αυτή την εξομολόγηση, μά οι χει-
ρονομίες του έδειχναν πόσο λυπόταν.

Τέτοια πράγματα μέσα στο παλάτι!..
—Κανείς δεν έμαθε τίποτε γι' αυτή
την κασσετίνα; ρώτησε ο γραμματέας.

—Κανείς, κύριε γραμματέα, απάν-
τησε ο κλητήρας, εκτός από σάς κι
από μένα.

—Καλά, είπε ο κ. Πιερί: το καλύ-
τερο που έχεις να κάμεις είναι να εξα-
κολουθήσεις να το κρατάς μυστικό...
αφού μάλιστα κατόρθωσα να το κρύψω
από τον αυτοκράτορα.

Ο 'Ιωσήφ σήκωσε τα τρεμουλιάρικα
χέρια του στον ουρανό και είπε
δγαίνοντας απ' το δωμάτιο:

—Αφού αυτή είναι η γνώμη σας,
κύριε γραμματέα!..

Αυτός ο σύντομος διάλογος μάς δι-
νει τη λύση του προβλήματος, που έ-
κανε το Φρέδο ναπορή.

Ο πιστός γραμματέας ήξερε ότι η
αυτοκρατορία είχε συχα την άδιακρι-
σία να φάχνει στα χαρτιά του αυτο-
κράτορος, όταν επρόκειτο για υποθέ-
σεις που ενδιέφεραν την πολιτική της.
γιαυτό θεώρησε φρόνιμο να αποσιω-
πήσει το πράγμα.

Έτσι η κλοπή δεν έγινε γνωστή
κι' ο μικρός λωποδύτης δεν είχε φόβο
να τιμωρηθώ. Ο 'Ιδιος όμως δεν ήξερε
αυτές τις λεπτομέρειες, γιατί δεν έ-
παυε ν' ανησυχώ για τ' αποτελέσματα
της τολμής του.

Μόνο σαν έφυγαν απ' το ανάκτορο,
άρχισε να ένθαρρυνεται κάπως με τη
σκέψη, ότι ίσως ο αυτοκράτωρ να μ' ήν
είχε ενοήσει την κλοπή. Έτσι μπό-
ρεσε να συμμαριστεί κι' αυτός τη χα-
ρα της οικογενείας Πελιάσκο, που έ-
γύρισε θριαμβευτικά στο σπίτι της
λεωφόρου Ποασσονιέρ.

Απ' το σταθμό ως το σπίτι του ο
σινιέρ Πελιάσκο φώναζε αδιάκοπα τους
ανθρώπους που συναντούσε και τους
εξιστορούσε την τιμή που του είχε
γίνει. Και κάθε φορά που ξανάρχιζε
τη διήγηση, πρόσθετε και μια παραλ-
λαγή, που ίσως να έδραπτε την αλή-
θεια, στη φαντασία του όμως αποτε-
λούσε τη μεγαλύτερη τιμή. Αίφνης,
έλεγε με κομπασμό στον άμαξα του:

—Κράτα καλά τ' αλογικά σου, άμα-
ξα!..έχω συνειθίσει, ξέρεις, απ' τους ά-
μαξάντες του αυτοκράτορος, που με
προσκάλεσε στο παλάτι κι' έστειλε
στο σταθμό να με περιμένει μια άμα-
ξα με τέσσερα άσπρα αλογικά.

Τέλος φτάνοντας στο σπίτι του, έ-
ταν η πορτιέριστα τον ρώτησε πώς τα
πέρασαν στο ταξίδι, της απάντησε:

—Ω, κυρά Μιχολί! είμαστε ευχαρι-
στημένοι, εγώ και η γυναίκα μου,
πολύ ευχαριστημένοι... Ο αυτοκράτωρ

μάς ντέκτηκε πολύ καλά... Έγινε
προς τιμή μας μια μεγάλη γιορτή
κι' ήταν εκεί όλοι οι αὐλικό!

Ο Φρέδος έκρινε περιττό ν' ακούσει
περισσότερα και, αφού είχε τόσο καλές
διαθέσεις ο κύριος του έκλεινε τη σι-
γή, του ζήτησε την άδεια να λείψει
εκείνο το βράδυ, για να πάει, είπε, να
διηγηθώ μόνος του στη μητέρα του τις
χτεσινές περιπέτειες.

Η άδεια φυσικά εδόθηκε και κατὰ
τις πέντε τ' απόγευμα το παιδί έφυγε
απ' το σπίτι των 'Ιταλών, κρύβοντας
κάτω απ' το ρούχα του την πολύτιμη
αυτοκρατορική κασσετίνα.

Ο γιος του Δυρμπάν πήγε και δει-
πνησε στ' ης μητέρας του, που τον έδε-
χθηκε με τη συνειθισμένη της στοργή,
την άφησε όμως νωρίς:

«Έπλησε τον Καρχημόνη άρα...»

(Σελ. 209, στ. 6')

Βιαζόταν να πάει στην «Αφθονία»,
ν' αφήσει πάνω στο τραπέζι, μπρός στο
βασιλιά, την κασσετίνα του και να πη-
—Ορίστε, έχεινε και το περίφημο
«Αριστούργημα». Ξεπλήρωσα το χρέ-
ος μου και τώρα... γεια σας!... Ξανα-
παίρνω την ελευθερία μου!

Α! πόσο το ποθοῦσε να πάρει πίσω
την ελευθερία του! Πόσο το ποθοῦσε να
γίνει ελεύθερος απέναντι αυτών των κα-
κούργων, που με φρίκη τους θυμόταν!
Κατὰ τις δέκα το βράδυ, ο Φρέδος
μπήκε στο παραμάγαζο της «Αφθο-
νίας», όπου μόνο καμιά είκοσαριά ιπ-
πότες ήταν μαζεμένοι.

Η καθημερινή λαχοδοσία είχε τε-
λειώσει: κάπνιζαν τώρα και κουδέν-
τιαζαν.

Ο γιος του Δυρμπάν, άφηώντας τα
είρωνικά βλέμματα, που του ριχνε ο
Γιακός, πήγε κατευθείαν στο βασιλιά,
στάθηκε σ' απόσταση τριών δημάτων,
καθώς τ' απαιτούσε ο κανονισμός της
συμμορίας, και ρώτησε:

—Μου επιτρέπετε, κύριε, να σας μι-
λήσω;

—Ευχαρίστως, παιδί μου, έκαμε ο
άρχηγος γυρνώντας πρόθυμα προς τον
δόκιμο.

Υστερ' απ' αυτά τα λόγια έγινε
απόλυτη σιγή. Οι κακούργοι περίμε-
ναν με περιέργεια τι θα έλεγε το παιδί,
γιατί απ' το αποφασιστικό του ύφος,
απ' τη φυσιογνωμία του, που ήταν
θριαμβευτική, όχι όμως κι' άλαζονι-
κή, κατάλαβαν πως θα έλεγε κάτι σπου-
δαίο.

—Ε, Φιδέ, ρώτησε ο Γάτσουλας:
άρα φορ' ο μαθητής σου τόκαμε αυτή
τη φορά το άριστούργημα;

—Μά την πίστη μου, δεν ξέρω τί-
ποτα, απάντησε κάπως έρεθισμένος ο
Φιδές, γιατί δεν καταδέχτηκε να με
συμδουλεύει προτού αποφασίσω να μι-
λήσω στο βασιλιά.

—Όπως νάναι, θα το ίδουμε!

Το παιδί ψιθύρισε κάτι στ' αυτί του
Σφάχτη κι' αυτός, κατά τα συνηθι-
σμένα, χτύπησε τρεις φορές με τη λα-
δή του στυλέτου το τραπέζι και ρώ-
τησε με δυνατή φωνή.

—Ίππότες σάς είδοποιώ ότι, για
δεύτερη φορά, ο δόκιμος Φρέδος Δυρ-
μπάν ζητεί να μ' ή σε ψηφοφορία το
άριστούργημα του. Πότε θέτε να γί-
νη αυτό;

—Τώρ' άμέσως! Τώρ' άμέσως! φώ-
ναξαν όλοι.

—Όπως θέλετε! έκαμε ο βασιλιάς...
Δέχομαι να γίνη τώρ' άμέσως η ψη-
φοφορία...ή συνεδράσεις λοιπόν αρχί-
ζει...Φρέδε Δυρμπάν, πλησασε.

Το παιδί προχώρησε με σταθερό βή-
μα και στάθηκε μπρός στο τραπέζι,
που στην άλλη άκρη του καθόταν ο
βασιλιάς.

Ο λόγος του κάθησαν οι ιππότες.
—Δόκιμε, δείξε μας το άριστούρ-
γημά σου, είπε ο βασιλιάς.

Το παιδί τότε έδραλε από κάτω απ'
το σκακιάκι του το άσημένιο κουτί,
που άπάνω του έφαινόταν καθαρά
σκαλισμένοι οι αυτοκρατορικοί άετοι
και τ' άφησε πάνω στο τραπέζι.

Ο βασιλιάς δεν άπλωσε το χέρι να
το πάρει, του έρριξε μόνο μια γρήγο-
ρη ματιά και είπε:

—Διηγήσου μας που και πως έκλε-
ψες αυτό το πράγμα και τις εξαιρετι-
κά επικίνδυνες περιστάσεις που σου
επιτρέπουν να θεωρήσεις αυτή την κλε-
ψιά σου «άριστούργημα».

—Όλα τα βλέμματα ήταν καρφωμένα
στο Φρέδο.

Χωρίς καθόλου να δειλιάσει, ο μι-
κρός απάντησε:

—Κύριοι, η κασσετίνα αυτή που
δλέπετε, άνήκει στην Αυτού Μεγαλει-
ότητα τον Ναπολέοντα Γ'. Την έκλε-
ψα εγώ χτες τη νύχτα απ' το γρα-
φείο του αυτοκράτορος στην Κομ-
πιέννη.

Αυτά τα λόγια έκαμαν μεγάλη έν-
τύπωση. Οι συμμορίτες ποτέ σχεδόν
δεν έδειχναν έκπληξη: ωστόσο κοιτά-
χθηκαν σιωπηλά κι' ύστερα όλων τα
μάτια έπεσαν στην κασσετίνα.

Ο βασιλιάς την πήρε, την κοίταξε
προσεχτικά κι' είπε:

—Πραγματικά, αυτή η κασσετίνα
έχει χαραγμένους τους αυτοκρατορι-
κούς άετους: αυτό όμως δεν είναι άρ-
κετή απόδειξη του ότι την έκλεψες απ'
τον αυτοκράτορα.

—Ανοίξτε τη, απάντησε ήσυχα ο
Φρέδος. Θα όρ' ητε έπιστολές κι' άνα-
φορές προς τον αυτοκράτορα, με χτε-
σινή ήμερομηνία. Αυτή η κασσετίνα
που, σάς το ξαναλέω, την έκλεψα εγώ
χτες τη νύχτα, περιέχει έλο το χτε-
σινό ταχυδρομείο του αυτοκράτορος.

Τα λόγια αυτά κι' η ψυχραιμία του
παιδιού δυνάμωσαν την έντύπωση, που
είχε προεξηγηθώ στην αρχή.

Ο Φιδές είχε κοκκινίσει απ' τη
χαρά και τη συγκίνησή του. Απ' το
μακρύ, με τα λιγνά του χέρια έδινε
θάρος στο μαθητή του και τον συνέ-
χαιρε, γιατί αυτή τη φορά τα πράγ-
ματα έδειχναν ότι το άριστούργημα
είχε γίνει.

Μύγα να πετούσε, θ' άκουγόταν,
τη στιγμή που ο αρχηγός γύρισε το
κλειδί που έκλεινε την κασσετίνα
και πήρε από μέσα στην τύχη ένα
χαρτί.

Μόλις το διάδασε, χαμογέλασε.
—Έδωσε το χαρτί σ' έναν συμμο-
ρίτη κι' αυτός το διάδασε δυνάτα:

«Αναφορά του κ. άστυνόμου προς
την Αυτού Μεγαλειότητα τον Αυτο-
κράτορα, διά την 8ην Σεπτεμβρίου
1867 (Μυστικόν γραφείον). (*)»

Μεγαλειότητα...»
Ο βασιλιάς μ' έν' άπότομο χτύ-
πημα της λαβής του στυλέτου, στα-
μάτησε αυτή την άνάγνωση.

—Άρκει! είπε επιδλητικά. Δική
μου δουλειά είναι να φάξω στα χαρ-
τιά που περιέχει αυτό το κουτί...
Μάς ενδιαφέρει τώρα να εξακριώ-
σουμε την αλήθεια των ισχυρισμών
του παιδιού.

Μ' ευθεία ο συμμορίτης έδωσε
πίσω την άναφορά στον αρχηγό:
εκείνος πήρε άλλο χαρτί, ύστερα
άλλο.

—Ολ' αυτά τα χαρτιά, είπε, έπι-
στολές, άναφορές κι' αίτήσεις, έπιβε-
βαιώνουν τους ισχυρισμούς του Φρέ-
δου Δυρμπάν. Μου φαίνεται άναμφι-
σήτητο ότι αυτή η κασσετίνα άνή-
κει στον αυτοκράτορα κι' ότι το παι-

(*) Μυστικό γραφείο (=cabinet noir):
Άστυνομικό γραφείο, που το ίδρυσε ο Λου-
δοβίκος ΙΑ' για να προσέχει και να προλαμ-
βάνη κάθε ύποπτη κίνηση, που μπορούσε να
στραφεί κατά του καθεστώτος. Σ. τ. Μ.

δι την έκλεψε χτες το βράδυ, καθώς
τουλάχιστο μαρτυρούν οι ήμερομη-
νίες που έχουν αυτά τα χαρτιά.

—Σας είπα την αλήθεια! είπε ο
Φρέδος.

Ο αρχηγός σήκωσε το στυλέτο κι'
αυτό έσήμαινε πως καθένας μπορούσε
να μιλήσει ελεύθερα. Άρχισαν λοι-
πόν άμέσως όλοι να συζητούν το με-
γάλο γεγονός.

Ο Φιδές έτρεξε στον παλιό του
μαθητή και δίνοντάς του μικρές φι-
λικές φάπες του έλεγε:

Μά ο Φρέδος φαίνεται άπαθής σ'
όλα αυτά τα συγχαρητήρια και σίς
συζητήσεις που γίνονται γύρω του
για το κατόρθωμά του.

Ο Γιακός, λίγα βήματα πιο πέρα,
δημηγορούσε:

—Αυτά δεν είναι καθάρα πράγ-
ματα, έλεγε. Κάτι λάκκο έχει ή
φάδα... Έγώ τουλάχιστο έχω τη
γνώμη ότι όσο έκλεψε τότε μένα, άλλο
τόσο έκλεψε και την κασσετίνα απ' το
γραφείο του αυτοκράτορος.

—Κι' όμως, αντιέλεγε οι άλλοι,
έχουμε άποδείξεις... Η κασσετίνα
είναι έδώ και τα χαρτιά έχουν υπο-
γραφή κι' ήμερομηνία.

Ο βασιλιάς τότε έπέδαλε σιγή κι'
είπε:

—Κύριοι, προτού αρχίσω ή ψηφο-
φορία για το ζήτημα άν, ναι ή όχι,
ο δόκιμος έκαμε το «άριστούργημα»
του, θα του ζητούσαμε να μάς διηγη-
θώ τις λεπτομέρειες του κατορθώμα-
τός του.

(Έπεται συνέχεια) ΚΙΜΩΝ ΑΛΚΙΔΗΣ

ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΑ

Έχω μπροστά μου δυο διαφορετι-
κές σειρές εικόνων που παριστάνουν
παιδιά. Από τη μια μεριά κάποιους πι-
νακες του Βαν Ντύκ, του μεγάλου Φλα-
μανδοζωγράφου. Από την άλλη μεριά
τα παιδιά τα ζωγραφισμένα από τον
περίφημο ισπανό Μουρίλλο. Η μεγά-
λη, αίωνια αντίθεση: ο πλούτος κι'
η φτώχεια.

Από έδώ η καλοπέραση,
ή άνετη ζωή, ή στοργική περιποίηση,
ή φροντισμένη εκπαίδευση, ή έκλε-
πτυσμένη αισθαντικότητα. Από εκεί ή
τραχιά ανάγκη, ή σκληρότατη φρον-
τίδα, ή καταθλιπτική άνεχεια, ή στε-
ρημένη ζωή. Τα παιδιά του Βαν Ντύκ έ-
ίναι όλα λεπτότατα, εύγενικά, εξαίτια
άνθη καλλιεργημένα σε θαλαπέρα θερ-
μοκήπια. Είναι πριγκιπόπουλα, βασι-
λόπουλα. Ο πατέρας τους, ο Κάρολος Α',
ή μητέρα τους, ή Ερριέκτη—βασιλείς
της Άγγλιας. Στα πλούσια μεταξωτά
φορέματά τους με τις διπλές, τριπλές
δαντέλλες και με τις άνθοφυμισμέ-
νες τραπεζιές, λάμπουν με ζωηρά
χρώματα κεντημένα κάποια οικόσημα,

σημάδια ύψηλης ευγένειας. Τα πρό-
σωπά τους είναι άδρά, όμοια με άνθη
κρίνου. Τα χέρια τους έχουν το άσπρο
χρώμα των γιάσεμιών. Τα βλέμματά
τους είναι ή άπλανή ή έρωτηματικά:
πάντα ρωτούν, δεν ξέρουν τίποτε, δεν
έχουν γνωρίσει τα μεγάλα μυστικά
της ζωής.

Αντίθετα, τα παιδιά του Μουρίλλο,
τα φτωχά παιδιά των συνοικιών της
Σεβίλλης, εξασκούν μιάν άλλόκοτη
γοητεία στον θεατή. Είναι κομμάτια
της ακατέργαστης, άδάμαστης φύσεως.
Φτωχοντυμένα, καταμαλωμένα, μι-
σόγυμνα, ξεσκουφωτα και ξυπόλυτα,
ψημένα από τον ήλιο, σκληραγωγη-
μένα μέσα στο υπαιθρο, σπουδασμένα
στο μεγάλο σχολείο της σκληρής
ζωής, συγκινούν δυνάτα. Χωρίς καμ-
μιών εξαίρεση, είναι όλα συμπαθη-
τικά: κι' εκείνα που τρώνε, καθισμέ-
να κατάχαμα, καρπούς—ένα σταφύλι
κι' ένα πεπόνι κι' εκείνα που με-
τρούν νομίσματα δίπλα σ' ένα κοφι-
νάκι γεμάτο φρούτα, και το θαυμάσιο
εκείνο μικράκι, που τρώει ψωμί και
παίζει μ' ένα μικρούλικο σκυλί, την
ίδια ώρα που το χτενίζει ή γιαγιά του.

Τα παιδιά του Μουρίλλο και τα
παιδιά του Βαν Ντύκ είναι οι δυο με-
γάλες τάξεις ανθρώπων. Είναι όλ' ή
ζωή. Κι' όπως τα μέν και τα δε, άν
τα εξετάσουμε ως εικόνες, αξίζουν
όλο το θαυμασμό μας, γιατί είναι
έργα έκτελεσμένα από τεχνίτες με γα-
λοφύες, έτσι και στη ζωή, όταν μάς
παρουσιάζονται, όμοια άγαθά και φρό-
νιμα όμοια, αδιάφορα άν είναι πλού-
σια ή φτωχά, αξίζουν την αγάπη
μας και τη στοργή μας.

ΙΩ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΚΣΤΑΣΗ

[Το Βίτωρος Οδγκώ]

Καθόμουν μόνη σ' άπόμακρο άκρομιάλι,
μια νύχτα ούρανια, νύχτα μαγική:
σπάζαν τα κυματάκια άγάλη-άγάλη,
τά άστρα έλαμπαν στον ουρανό ψηλά.

Δεν ήταν ούτε ένα συννεφάκι
μέσ' στο δριζόντιο: το μάτι μακριά
έκοιταζε, κι' έν άπαλό άεράκι
γλυκά έχάιδε μ' τα μαλλιά.

Τα κύματα φαίνόντουσαν πως είχαν
κουβέντα με τ' άστρα τάψηλά,
που όμως ένόμιζες πως δεν άπειχαν,
παρά έ'να βήμα μονάχα.

Στο σιγανό μουρμουρίσμα που έ'ναν
τα κυματάκια σπάζοντας έμτρο,
νόμιζες ά μουνιές πως έβγαναν,
κι' έλεγαν: «Τάχα να όλα ο Θεός!»

ΜΗΤΣΑ Δ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΕΝΤΑΡΑ, ΠΑΙΔΙ ΜΟΥ!

Δραστητοί μου,

ΡΟΧΘΕΣ μου διηγήθηκαν κάτι χαριτωμένο, που δεν άντεχω να μη σας το διηγηθώ. Ο μοναχογιός ενός φίλου μου γιατρού,

— Ένας άνθρωπος τόσο δά, με κουκλίτικα πανταλονάκια, μὰ σπέρτο μονάχο, — αποφάσισε να εξακριβώση ένα ζήτημα, που από πολλόν καιρό, φαίνεται, απασχολούσε τὸ μυαλούδάκι του. Κι' ἀξάφνα μιὰ μέρα — ἀξάφνα δηλαδή γιὰ τοὺς ἄλλους, — μπήκε ἀποφασιστικά στὸ γραφεῖο τοῦ πατέρα του κι' ὀρθά-κοφτά τὸν ρώτησε :

— Μπαμπάκα, πόση περιουσία ἔχουμε :

Ο γιατρός σήκωσε τὰ μάτια ἀπὸ τὸ βιβλίο του καὶ κοίταξε τὸν ἀνθρωπάκο μ' ἓνα μὲν συγκρατημένο χαμόγελο :

— Καὶ γιατί ρωτᾷς, παρακαλῶ ;
— Ἐτσι... θέλω νὰ μάθω... πόση εἶναι ἡ περιουσία μας ;

Ο γιατρός ἐδάγκασε τὸ χεῖλι του.
— Μὰ γιὰ πρόσεξε, παιδί μου, τοῦ εἶπε. Πρῶτα-πρῶτα, γιὰ νὰ ρωτᾷς « πόση εἶναι ἡ περιουσία μας », θὰ πῇ πὼς ἔχουμε περιουσία καὶ πὼς τὸ ξέρεις. Ἐνῶ μου φαίνεται πὼς δὲν ξέρεις τίποτα. Ἄλλο πράγμα λοιπὸν ἔπρεπε νὰ ρωτήσης.

Ο μικρὸς κατάλαβε καὶ κοκλίνισε.
— Ἐχετε δικιο, ψιθύρισε· ἐγὼ δὲν ξέρω... ἀλλοιῶτα ἔπρεπε νὰ ρωτήσω...

Κι' εὐθὺς δυνατότερα :

— Ἐχουμε περιουσία, μπαμπάκα ;
— Πεντάρα, παιδί μου! φώναξε τότε ὁ γιατρός θριαμβευτικά.

Ο μικρὸς γούρλωσε τὰ μάτια κι' ἄνοιξε τὸ στοματάκι του κατάπληκτος. Ἐπειτα χαμογέλασε. Ὡ, βέβαια πού ὁ μπαμπάκας τοῦ τὸν κορόιδευε. Καὶ κοιτάζοντας τώρα ἓνα χοντρὸ πορτοφόλι, πού βρισκόταν κατὰ τὴν σέ μὴν ἄκρη τοῦ τραπεζιοῦ, εἶπε μὲ μιὰ χαριτωμένη δυσπιστία :

— Πεντάρα ; ὀχι δά!...

— Πεντάρα, παιδί μου, σοῦ λέω! φώναξε δυνατότερα ὁ γιατρός κλείνοντας μὲ ὀρμὴ τὸ βιβλίο του καὶ σηκώνομενος ὀρθος. Τάκος ;

Περὶ ῥογ!... Ο μικρὸς ἄρχισε νὰ τὸ μισοπιστεύῃ καὶ νὰ τὰ χάνῃ.

— Μὰ... οὔτε ἓνα ἑκατομμύριο, μπαμπάκα ;

Ο γιατρός ἔβαλε τὰ γέλια τρανταχτά.

— Ἐνα ἑκατομμύριο; Χά, χά, χά!... Ἀκοὺς ἐκεῖ ἑκατομμύριο! Ἐτσι ἐνόμιζες πὼς εἴμαστε κι' ἑκατομμυριοῦχοι ;...

— Μὰ... ξέρω κι' ἐγὼ ; ἐτραύλισε σαστισμένος ὁ μικρὸς. Στὸ Σχολεῖο, ὁ Τάκης μου εἶπε πὼς ὁ πατέρας του ἔχει δώδεκα ἑκατομμύρια. Ἐμεῖς λοιπὸν οὔτε ἓνα ;

— Πεντάρα, παιδί μου !

— Οὔτε μισό ;

— Πεντάρα !...

— Οὔτε διακόσιες. . .

— Οὐφ! μ' ἔσκασες! τὸν ἔκοψε μὲ ψεύτικο θυμὸ ὁ γιατρός. Κατάλαβαίνεις τὰ ρωμέικα; ξέρεις τί θὰ πῇ πεντάρα; Πεντάρα σοῦ λέω! Δὲν ἔχουμε περιουσία οὔτε μιὰ πεντάρα.

Πάλι ὁ μικρὸς κοίταξε λοξὰ τὸ χοντρὸ πορτοφόλι. Κι' ὁ πατέρας του, πού παρακολούθησε αὐτὸ τὸ βλέμμα, ξαναγέλασε καὶ φώναξε :

— Τί; τὸ γεμάτο μου πορτοφόλι βλέπεις ; .. Καὶ νομίζεις πὼς σοῦ λέω ψέμματα, ἐπειδὴ μπορεῖ ν' ἀχῇ μέσα μιὰ, δυό, τρεῖς χιλιάδες δραχμές ; Μ' αὐτὸ τί σημαίνει ; Τὸ πορτοφόλι γεμίζει καί... ἀδειάζει. Ἐρχονται ἐδῶ οἱ πελάτες, μοῦ ἀφίνουν λεπτὰ, τὰ βάζω στὸ πορτοφόλι μου κι' ἐπειτα... πρὶν ζεσταθοῦν καλὰ-καλὰ, τὰ δίνω. Καὶ ξέρεις βέβαια πού τὰ δίνω...

— Ὡ ναί! ἔκαμε ὁ μικρὸς ζωηρά. Στὸ φούρναρη, στὸ χασάπη, στὸ μανδῆ...

— Ἄ, μπράβο, παιδί μου! ἐξακολούθησε ὁ γιατρός· στὸν παπουτοῦ, στὸ σπιτονοικοκύρη, στὸν ξυμπορο, στὸ μπακάλη, στὸ δάσκαλο, στή δασκάλα, στήν ὑπηρέτρια, στὸ βιβλιοπώλη, στὸν κινηματογράφο, στὸν ἀμαξῶ.

— Καὶ στὸ ράφτη, μπαμπάκα, καὶ στή ράφτρα, καὶ στήν καπελλοῦ, καὶ στὸ ἡλεκτρικὸ, καὶ στὸ γκάζι, καὶ στὸν καρδουνιάρη...

— Ναί, ναί... Εἶδες πόσοι εἶναι ; Καὶ μὰς ἀφίνουν τίποτα ὅλοι αὐτοί ; Δραχμοῦλα δὲν περισσεύει! Βοδεύουμε, ὅτι μαζεύουμε, καὶ ζούμε. Νά!

Ο μικρὸς ἀπόμεινε βαθυσυλλογισμένος.
— Ὡστε, εἶπε σὲ λίγο· λεπτὰ στή μπάντα δὲν ἔχουμε καθόλου ;
— Μὰ τί σοῦ λέω τόσην ὥρα ; τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ γιατρός. Κι' ἀκριβῶς ὅταν ἔχῃ κανεὶς λεπτὰ στήν μπάντα, τότε ἔχει περιουσία.

— Ἡ σπῖτια! ἔκαμε ὁ μικρὸς, γουρλώνοντας τὰ μάτια. Ὁ πατέρας τοῦ Τάκη ἔχει τρία πῖτια στήν Ἀθήνα...

— Καὶ σπῖτια βέβαια, ἡ καὶ χωράφια, ἀμπέλια, δάση, μεταλλεῖα, μηχανές, βαπόρια. Ὅλ' αὐτὰ εἶναι « περιουσία ». Μὰ ἔμεῖς δὲν ἔχουμε τίποτα. Οὔτε κινῆτ' ἄποῦ λένε, — δηλαδή πα-

ράδες, — οὔτε ἀκίνητα, δηλαδή κτήματα. Κατάλαβε τώρα, παιδί μου, καλὰ ;

— Κατάλαβα, ψιθύρισε ὁ μικρὸς. Ἀφοῦ μοῦ εἶπατε « πεντάρα »...

— Καὶ στὸ ξαναλέω, νὰ τὸ ξέρῃς καὶ νὰ τὸ βάλῃς στὸ νοῦ σου καλὰ: Πεντάρα, παιδί μου! Ὁ πατέρας σου εἶναι ἓνας φτωχὸς γιατρός, πού μόλις καταφέρνει νὰ ζῇ τὴν οἰκογένειά του μὲ τὴν ἐπιστήμη του. Καὶ τὸ συμπέρασμα: Ἐσὺ τώρα κοίταξε νὰ γίνῃς ἄνθρωπος καὶ νὰ κάνῃς μιὰ μέρα τὰ ἑκατομμύρια τοῦ πατέρα... τοῦ Τάκη. Ἄντε!

Ἐτσι μίλησε στὸ μοναχογιό του ὁ φίλος μου ὁ γιατρός, ὅταν τοῦ ἦρθε τοῦ μικροῦ ἡ ἰδέα νὰ τὸν ρωτήσῃ ἂν ἔχουν περιουσία. Ἄν τοῦ εἶπε τώρα ἀλήθεια ἢ ψέμματα, αὐτὸ δὲν τὸ ξέρω. Ξέρω μόνο πὼς τὸ ἀγοράκι αὐτὸ θὰ γίνῃ καλύτερο ἂν ὅ,τι θὰ γινόταν, ἂν μείνῃ μὲ τὴν ἰδέα πὼς ὁ μπαμπάκας δὲν ἔχει πεντάρα...

Σὰς ἀσπάζομαι,

ΦΑΙΔΩΝ

Η ΔΙΟΝΥΣΙΑ

[Μυθιστόρημα ὑπὸ AUGUSTA LATOUCHE]

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΖ' (Συνέχεια)

Θὰ καταντούσε καὶ κελὴν σὰν τὸν πατέρα της πού σκορπούσε μὲ τὴν σιωπὴν τοῦ ὁλόγυρα σὰν μιὰ σκιά φερμένη ἀπὸ τὸ μαῦρο τοῦ πηγᾶδι τὸ θαῦ, ὅπου κάθε πρωὶ κατέβαινε;

Ὅχι! εἶπε μέσα της ἡ Διονυσία, ἦταν ἀρκετὸ ὅσο κακὸ ἔκαμε, κι' αὐτὴ ἔπρεπε νὰ τὸ διορθώσῃ μ' εὐθυμία.

Ἀντιστάθηκε καὶ νίκησε.

Γιὰ νὰ μπορέσουμε ὅμως νὰ ποῦμε πού βρήκε αὐτὴ τὴν ὑπέροχην δύναμη, πρέπει νὰ ἐξηγήσουμε ὅλη τὴν ἀνεκρίτητα καὶ τὴν λεπτότητα πού ὑπῆρχε μέσα στήν ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ.

Ὅταν ὁ Κουριέ, ἀπὸ τὴν ἀπερισκεψία της, εἶχε χτυπήσῃ στὸ μέτωπο τὴ Διονυσία, ἐλυπηθῆκε πάρα πολὺ πού ἔβλεπε ἀρκετὲς ἡμέρες τὸ σημάδι.

Ἡ πατρικὴ του ἀγάπη μεγάλωσε ἀπὸ τὴν συγκίνηση καὶ τὸν φόβο πού τοῦ προξέεινε τὸ ἐπεισόδιο καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τὴν ἰδέαν τοῦ τί μποροῦσε νὰ κολλοῦθη.

Γιατὶ ἀπὸ τὴν ἴδια μέρα ἡ Διονυσία εἶχε γίνῃ λυπημένη καὶ σιωπηλὴ. Καὶ ὁ πατέρας της εὗρισκε τὸν ἑαυτὸ τοῦ αἵτια αὐτῆς τῆς ἀλλαγῆς καὶ τόσο περισσότερο αὐξήσε ἡ τρυφερότης του γιὰ τὴν κόρη του.

Ποτὲ του δὲν ἦταν τόσο γλυκός, τόσο ὑπομονητικὸς. Αὐτὸς περιποιόταν τὴν πληγὴν της, αὐτὸς τὴν ἄλλαζε κι' εὗρισκε γιὰ τὸ παιδί του τὰ πιὸ

χαϊδευτικὰ λόγια, εἶχε τὴν πιὸ μεγάλη προσοχή.

Ἡ Διονυσία ὅμως ὑπόφερεν σκληρὰ ἀπὸ ὅλη αὐτὴ τὴν τρυφερότητα τῆς στοργῆς.

Ἦθελε νὰ μποροῦσε ν' ἀπομακρύνῃ τὰ λεπτὰ καὶ ἐλαφρὰ αὐτὰ δάκρυλα πού τὴν περιποιόνταν. Νὰ μποροῦσε ν' ἀποφύγῃ αὐτὸ τὸ ἄγρυπνο καὶ ἀνήσυχο βλέμμα πού τὴν λυπότανε καὶ τὴν ρωτοῦσε μαζί.

Ἦθελε πρὸ πάντων νὰ μποροῦσε νὰ μὴ δέχεται αὐτὰ ὅλα τὰ δείγματα τῆς στοργῆς καὶ τῆς ἀφοσιώσεως πού εὗρισκε πὼς δὲν τῆς ἀξίζαν.

Νὰ μποροῦσε τοῦλάχιστον νὰ τοῦ ἔλεγε τὸ σφάλμα της; Αὐτὸ θὰ τὴν ἐξάλφρωνε. Μὰ κείνος τῆς παρουσιαζότανε σὰν θυμὰ, ὅταν αὐτὴ κατηγοροῦσε μόνο τὸν ἑαυτὸ της γιὰ ἄστοργη.

Τὴν ἐχάιδευαν, τὴν περιποιόντανε, τὴν ἐλυπόντανε, αὐτὴν πού τοὺς εἶχε ἀπαρνηθῇ... Μὰ τί κακὸ λοιπὸν ἔπρεπε νὰ κάμῃ γιὰ νὰ τὴν μισήσουν; Γιὰ νὰ μὴν περνᾷ πιά στὰ μάτια τους σὰν ἀθώα, σὰν θυμὰ, ἀλλὰ σὰν ἐνοχὴ ;

Καὶ νὰ πού βρήκε τὸ μέσο. Πῆγε στὸ ἀνθρακωρυχεῖο, καὶ τώρα ὁ πατέρας της δὲν τὴν ἐχάιδευε πιά.

Μέρες τώρα εἶχε νὰ τῆς δώσῃ ἓνα φιλὶ στὸ μέτωπο, νὰ περάσῃ τὸ χέρι του στὴς μπούκλες τῶν μαλλιῶν της, ἢ νὰ τῆς πῇ κανένα λόγο τρυφερὸ καὶ παρηγορητικόν.

Αὐτὸ ἦταν δικαιοσύνη. Καὶ ἔτσι, μέσα στήν πίκρα πού δοκίμαζε ἡ Διονυσία γιὰ τὴν κατηγοροῦσαν γιὰ μιὰ καλὴ τῆς πράξης, εὗρισκε τὸ ἀντιστάθμισμα αὐτοῦ πού νόμιζε ἄδικο: πὼς δὲν τὴν μάλωναν γιὰ τὴν ἄλλη κακὴν πράξιν πού εἶχε κάνει.

Ἡ Διονυσία λοιπὸν εἶχε πιά ἀποδεχθῇ τὴ ζωὴ τῆς δουλειᾶς καὶ δὲν παραπονιότανε καθόλου. Οἱ γονεῖς της πάλι τὸ πῆραν ἀπόφαση καὶ δὲν ζήτησαν νὰ τὴν ἀποτρέψουν, στήν ἀρχὴ γιὰ τὴν νόμιζαν πὼς ἦταν ἓνα καπρίτσιο πού θὰ τῆς περνοῦσε γρήγορα, καὶ ὕστερα γιὰ τὴν εἶδαν πὼς ἀπεναντίας ἦταν ἓνα δείγμα μιᾶς θέλησος πολὺ δυνατῆς.

Κι' ἔτσι κάθε πρωὶ πῆγαινε στὸ Κουριέ γιὰ νὰ γυρίσῃ τὸ βράδυ στὴς πέντε.

Ἡ Διονυσία δὲν ἦταν φλύαρη τὴν ὥρὰ τοῦ καθαρίσματος, μὰ οἱ κουδέντες τῶν ἄλλων κοριτσιῶν δὲν τὴν ἐστενοχωροῦσαν.

Τὸ ἰδιῶμα πού μιλοῦσαν τὴν διασκέδαζε στήν ἀρχὴ. Θέλησε νὰ τὸ μάθῃ καὶ στὸ τέλος κατόρθωσε νὰ τὸ καταλαβαίνῃ.

Κι' ἔτσι ἔμαθε ὅλες τὶς ἱστορίες τοῦ πηγᾶδιοῦ. Οἱ καθαρίστρες εἶχαν πάντα κάτι νὰ ποῦν ἢ μιὰ στήν ἄλλη.

Καὶ μαζί μὲ τὰ χέρια, δούλευε καὶ ἡ γλωσσίσσα τους, ὅταν ἔλειπε ἡ ἐπιστάτης, γιὰ νὰ λένε εἴτε γιὰ τὶς τουαλέτες τους, εἴτε γιὰ τοὺς χορούς τους, εἴτε γιὰ τὰ σπῖτια τους καὶ γιὰ τοὺς γειτόνους ἀκόμα. Καὶ κάθε μέρα εἶχε τὸ καινούργιο της.

Στὸ μεσημεριανὸ γεῦμα, γύρω ἀπὸ τὸ ζεστὸ τραπέζι, καταντούσε νὰ μιλοῦν ὅλες μὲν τόσο πού δὲν ἀκουγότανε.

Μιὰ μέρα, μιὰ ζωηρὴ φιλονεικία εἶχε στηθῇ ἀνάμεσα σὲ δυὸ καθαρίστρες, τὴν Γκῶδ καὶ τὴν Τρουσέτ.

Ἡ πρώτη κατηγοροῦσε τὴν ἄλλη πὼς εἶχε ἐμποδίσῃ τὸν ψηλὸν τὸν Δουμποῦν νὰ χορέψῃ καὶ μιὰ φορὰ μαζί της στήν προχθεσινὴ γιορτῇ.

— Καὶ τί φταίω ἐγὼ, ἔλεγε αὐτὴ, ἂν τοῦ ἄρέσω πῶς πολὺ ;

— Βέβαια, ὅταν πηγαίνουν καὶ τοὺς τραβοῦν ἀπὸ τὸ μανίκι, δὲν ἔχουν, φυσικὰ, καμμιὰ ὀρεξὴ νὰ τοὺς τὸ σχίσουν.

— Ἐγὼ πηγαίνω καὶ τοὺς τραβῶ ἀπὸ τὸ μανίκι; Πού τὰ βρίσκει ! Κι' ἔπειτα, ποῖος σὲ μπόδιζει νὰ τοὺς τραβᾷς ἀπὸ τὴν γραβάτα σὰν θέλῃς ;

— Ἐγὼ, εἶπε ἡ Ζωή, δὲν κάνω τίποτα. Ἄν θέλουν ἔρχονται καὶ μὲ χορεύουν. Κι' ἔτσι δὲν ἔχω φόβο νὰ μὲ ποῦν ἀδιάντροπη.

Ἀπὸ τὰ κορίτσια, ἄλλα παίρνουν τὸ μέρος τῆς Τρουσέτ καὶ ἄλλα τῆς Γκῶδ. Ἄλλες πάλι κατεβάζαν τὰ μούτρα τους ἀπὸ πῖνα καὶ ἄλλες σκάζανε στὰ γέλια γιὰ νὰ κουνδίζουν περισσότερο τὰ δυὸ κορίτσια.

Ἡ Διονυσία ἀκούγε διακριτικῇ, χωρὶς ν' ἀνακατωθῇ στήν ἐμιλία, καὶ μιλοῦσε στή Ζωή γιὰ ἄλλο πρᾶγμα ὥστε νὰ κινήσῃ τὴν προσοχὴ τῶν κοριτσιῶν καὶ νὰ ἀψῇ ὁ καυγᾶς.

Ὅταν ἄνοιγε τὸ στόμα, ἔλεγε πάντα λόγια πού ἀξίζαν. Γι' αὐτὸ οἱ καθαρίστρες τὴν ἀκούγανε μὲ προσοχή, πηγαίναν κοντὰ της καὶ τὴν ἐθαύμαζαν. Μέσα σ' αὐτὴ τὴν σάλα ποτὲς δὲν εἶχε βρεθῇ μιὰ καθαρίστρα, πού νὰ εἶχε τὴν ἐπιβολὴν της καὶ τὴν ἐκτίμησιν ὁλοῦν, ἔτσι, χωρὶς σύγκριση, χωρὶς συζήτηση.

Οἱ κουδέντες ὅμως πού ἔκαναν οἱ καθαρίστρες ἀναμεταξύ τους, δὲν ἦταν πάντα γιὰ χορὸ καὶ τουαλέτες.

Ἐνα ζήτημα τώρα τελευταῖα ἀπλωνότανε παντοῦ σ' ὅλες τὶς κουδέντες, στήν εἴσοδο τοῦ πηγᾶδιοῦ, στή σάλα τῶν μηχανῶν, γύρω ἀπὸ τὸ ἀνθρακωρυχεῖο, στὸ ὑπόστεγο τοῦ πηγᾶδιοῦ.

Γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα δὲν μιλοῦσαν δυνατὰ, καὶ σπάνια ὅταν ἦσαν πολλές μαζί.

Μιλοῦσαν γι' αὐτὸ σιγά, βουδά, κρυφὰ κι' ἔμεναν κατόπι σκεπτικοί, ἀνήσυχοι.

Λέγαν πὼς μερικοὶ δὲν ἦσαν εὐχαριστημένοι.

Κάτι λόγια, ὅπως « ἀντίσταξη » καὶ πρὸ πάντων « ἀπεργία » ἀκουγόταν.

Καὶ οἱ ἀνθρακωρυχοί, πού εἶναι τόσο ἡσυχιοὶ στὸν καλὸ καιρὸ, παίρνουν κάποιο ὕψος ἄγριο, πλησιάζανε ὁ ἓνας τὸν ἄλλον σὰν συνομῶτες. Παντοῦ σχηματίζοντανε συντροφίες καὶ πρὸ πάντων στήν ἱματιοθήκη.

Ὅλοι ἐρχόντανε ἀποφασισμένοι γιὰ

« Αὐτὸς περιποιόταν τὴν πληγὴν της »
(Σελ., 212, στ α')

« Καὶ τί φταίω ἐγὼ ἂν τοῦ ἄρέσω πῶς πολὺ ; »
(Σελ. 213, στ β')

ἐπανάστασιν, κάτι ἤθελαν νὰ κάμουν...

Εἶχαν διαλέξει καλὰ τὸν καιρὸ γιὰ νὰ βλάψουν τὰ συμφέροντα τῆς Ἐταιρίας, γιὰ τὴν ἴσα-ἴσα τώρα εἶχε τὶς μεγαλύτερες παραγγελίες γιὰ κάρβουνο. Ποτὲ δὲν εἶχαν κόψει τόσες φλέβες, ὅπου οἱ περισσότεροὶ ἐργάτες δουλεύαν μὲ διπλὴ πληρωμὴ καὶ παραπάνω ἀπὸ τὶς τακτικὰς ὥρες.

ΦΩΚΙΩΝ ΘΑΛΕΡΟΣ

